

Dosarul nr. 1ra-12/22
1-19012744-01-1ra-03012022

Curtea Supremă de Justiție

DECIZIE

18 aprilie 2022

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în componența:
Președinte – Toma Nadejda,
Judecători – Diaconu Iurie, Catan Liliana, Guzun Ion, Boico Victor,

a judecat, fără citarea părților, în baza materialelor cauzei, recursul ordinar declarat de către avocatul Dulgher Dumitru în numele inculpatei Nazarciuc Mariana, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 05 octombrie 2021, în cauza penală în privința lui

Nazarciuc Mariana xxxxx, născută la xxxxx, originară și domiciliată în xxxxx.

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 11.03.2019 – 28.05.2021;

Instanța de apel: 17.06.2021 – 05.10.2021;

Instanța de recurs: 03.01.2022 – 18.04.2022.

A C O N S T A T A T :

1. Prin sentința Judecătoriei Drochia (sediul Glodeni) din 28 mai 2021, Nazarciuc Mariana a fost recunoscută vinovată și condamnată în baza art. 213 lit. b) Cod penal, la 1 (unu) an, cu privarea de dreptul de a ocupa funcția de soră medicală de urgență pe un termen de 2 (doi) ani.

Potrivit art. 90 Cod penal, a fost dispusă suspendarea condiționată a executării pedepsei stabilite lui Nazarciuc Mariana pentru un termen de probațiune de 2 (doi) ani.

În temeiul art.90 alin.(6) lit. a) Cod penal, s-a obligat Nazarciuc Mariana să nu-și schimbe domiciliul fără consimțământul Biroului de Probațiune.

A fost dispusă încasarea din contul lui Nazarciuc Mariana în beneficiul lui Gușan Nadejda, prejudiciul moral în sumă de 100 000 (o sută mii) lei și prejudiciul material în sumă de 11 500 (unsprezece mii cinci sute) lei.

A fost dispusă încasarea din contul lui Nazarciuc Mariana în beneficiul statului cheltuielile de judecată în sumă de 10 924 (zece mii nouă sute douăzeci și patru) lei.

2. Pentru pronunțarea sentinței, prima instanță a constatat în fapt că Nazarciuc Mariana, fiind subiect special, angajată prin transfer conform ordinului de angajare nr. 1-k din 01 octombrie 2003, în calitate de soră medicală de urgență la IMSP Asistența Medicală Urgentă „Nord” Substația AMU Glodeni, nu a respectat normele de comportament profesional, în următoarele circumstanțe:

La data 03 aprilie 2018, ora 13:59, la IMSP Asistența Medicală Urgentă „Nord”, a fost înregistrată solicitarea nr. 778 privind acordarea ajutorului medical minorei Gușan Sofia, a.n. xxxxx, care a fost transmisă la SAMU Glodeni, fiindu-i atribuit clasificatorul „cod roșu”, ce presupune deplasarea echipei de asistență medicală de urgență la locul solicitării, cu stabilirea unui diagnostic prezumtiv, cu aplicarea unui tratament simptomatic sau a măsurilor pentru stabilizarea funcțiilor vitale (indicilor hemodinamicii) și numai după ameliorarea stării bolnavului, ultimul se transportă urgent la spital cu ambulanța (echipa pediatrică de reanimare).

Nazarciuc Mariana, fiind conform graficului de lucru în calitate de asistență medicală al echipei SAMU Glodeni, fiind în virtutea actelor normative în vigoare și fișei de post al felcerului (asistent medical), a recepționat solicitarea dată și în cadrul echipei compuse din infirmiera Ceban Veronica și șoferul Coroban Anatolie, aproximativ la ora 14:02, a sosit la domiciliul lui Gușan Sofia, situat pe str. Mateevici, nr. 3, or. Glodeni.

La fața locului, Nazarciuc Mariana nu a acționat la starea gravă a lui Gușan Sofia, nu a respectat prevederile Protocoalelor clinice standardizate pentru stările critice în pediatrie și prevederile Ordinului Ministerului Sănătății al RM nr. 85 din 30 martie 2009, nu a întreprins măsurile necesare pentru stabilizarea stării pacientului, fiind apreciată la momentul sosirii ca gravă, drept consecință a edemului cerebral presupus, și anume: nu i-a administrat medicamentele necesare în cazuri de edem cerebral, nu a cateterizat una din venele centrale pentru perfuzii necesare și corecția EAB. Dându-și seama că, prin acțiunile sale ar putea surveni decesul minorei Gușan Sofia, dar considerând în mod ușuratic că prin transportarea ultimei la spital, ar putea fi evitată survenirea decesului, a dispus transportarea minorei Gușan Sofia fără să-i fie stabilizată starea generală și fără suport de echipă pediatrică de reanimare, la secția reanimare a IMSP Spitalul Raional Glodeni, iar ca rezultat, la ora 14:40, la data de 03 aprilie 2018, a fost înregistrat decesul lui Gușan Sofia.

Astfel, acțiunile lui Nazarciuc Mariana au fost încadrate în baza art. 213 lit. b) Cod penal, *încălcarea din neglijență a regulilor și metodelor de acordare a asistenței medicale, care a cauzat decesul pacientului.*

3. Procurorul, a contestat sentința cu apel, solicitând casarea parțială a acesteia, în partea stabilirii pedepsei inculpatei, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri, în această parte, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care lui Nazarciuc Mariana, recunoscută vinovată și condamnată în baza art. 213 lit. b) Cod penal, să-i fie aplicată o pedeapsă sub formă de închisoarea pe un termen de 1 an 6 luni, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții și a exercita

activitate în domeniul ocrotirii sănătății pe un termen de 5 ani, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis, pentru femei.

În motivarea apelului partea acuzării a invocat, că prima instanță nu a acordat deplină eficiență principiilor generale de aplicare a pedepsei stipulate în art. 61 alin. (2) Cod penal și greșit a dispus suspendarea condiționată a executării pedepsei stabilite inculpatei, pentru un termen de probațiune de 2 ani.

Astfel, a menționat că la stabilirea pedepsei inculpatei, prima instanță nu a ținut cont de practica judiciară relevantă în acest sens și a reținut circumstanțe care nu pot fi apreciate drept unele excepționale pentru a dispune aplicarea prevederilor art. 90 Cod penal.

Prin urmare, a conchis că fapta infracțională a fost săvârșită de către Nazarciuc Mariana, aceasta având calitatea de subiect special, și anume, în cadrul exercitării de către aceasta prin transfer în funcția de soră medicală de urgență la IMSP Asistența Medicală Urgentă „Nord” Substația AMU Glodeni. Așadar, inculpata nu a respectat normele de comportament profesional la acordarea asistenței medicale de urgență la etapa de prespital în caz de urgențe medicale, fapt ce prezintă un pericol social sporit din partea acesteia pentru alți pacienți.

În acest sens, partea acuzării a precizat că în speță lipsesc temeiuri pentru a aplica suspendarea condiționată a executării pedepsei stabilite lui Nazarciuc Mariana.

4. Avocatul Dulgher Dumitru în numele inculpatei, a contestat sentința cu apel, solicitând casarea acesteia, rejudicarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care Nazarciuc Mariana să fie achitată de învinuirea înaintată în baza art. 213 lit. b) Cod penal, din motiv că fapta inculpatei nu întrunește elementele infracțiunii.

În motivarea apelului partea apărării a invocat, că în speță lipsește elementul obligatoriu al laturii obiective a infracțiunii incriminate inculpatei, și anume legătura causală între acțiunile sau inacțiunile acesteia și urmările survenite.

Astfel, a menționat că inculpata a luat o decizie corectă de a transporta copilul la spital pentru a-i salva viața și întrucât nu era posibilă înlăturarea pericolului iminent, aceasta a acționat în stare de extremă necesitate.

Prin urmare, partea apărării a susținut că prima instanță nu a apreciat corespunzător raportul de expertiză judiciară, concluziile căruia sunt contradictorii și anume pct. 7) și 8) al concluziilor, potrivit cărora „inacțiunile admise de lucrătorul medical al AMU, au putut contribui la agravarea stării generale a copilului și survenirea decesului” și „Decisiv în cauza decesului copilului, a fost adresarea tardivă după ajutorul medical, de care minora a avut nevoie cu 2 zile înainte de 03 aprilie 2018 (din spusele mamei avea febră 2 zile)”.

De asemenea, a precizat că prima instanță nu s-a expus asupra tuturor probelor, iar motivele instanței pentru respingerea argumentelor apărării sunt superficiale și declarative.

Mai mult, a indicat că prima instanță neîntemeiat a conchis că organul de urmărire penală nu a încălcat prevederile art. 63 alin. (7) Cod de procedură penală, la audierea inculpatei în calitate de martor, iar ulterior în calitate de bănuită la 26 aprilie 2018 și învinuită la 30 mai 2018, în contextul în care urmărirea penală a fost pornită la 10 mai 2018.

Totodată, partea apărării a mai indicat că prima instanță a apreciat critic declarațiile martorului Prisacari Igor, care are o experiență mai mare în domeniul pediatriei, însă nu a motivat această concluzie.

În concluzie, a susținut apărarea că probele administrate în prezenta cauză, demonstrează lipsa în acțiunile inculpatei a elementelor infracțiunii prevăzute de art. 213 lit. b) Cod penal, din care motiv Nazarciuc Mariana urmează să fie achitată.

5. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 05 octombrie 2021, au fost respinse apelurile ca nefondate și menținută sentința primei instanțe.

5.1. În argumentarea soluției pronunțate, instanța de apel a indicat că, prima instanță a verificat complet, sub toate aspectele și în mod obiectiv circumstanțele cauzei, a apreciat probele administrate din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității lor, astfel corect ajungând la concluzia privind vinovăția inculpatei Nazarciuc Mariana în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 213 lit. b) Cod penal.

Astfel, instanța de apel a menționat că vinovăția inculpatei a fost confirmată prin probe administrate la dosar, cercetate în cadrul ședinței de judecată în prima instanță și în instanța de apel, iar acțiunile acesteia fiind corect calificate de către prima instanță în baza art. 213 lit. b) Cod penal, încălcarea din neglijență a regulilor și metodelor de acordare a asistenței medicale, care a cauzat decesul pacientului.

Prin urmare, instanța de apel a constatat, că vinovăția lui Nazarciuc Mariana a fost demonstrată pe deplin prin declarațiile martorilor Prutean Janeta, Terlița Tamara, Aramă Olga, Crușevan Vitalie, Adam Liudmila, Prisacari Igor și expertului Tighineanu Sergiu, audiați în ședința de judecată.

De asemenea, instanța de apel a precizat că vinovăția inculpatei a fost dovedită și prin probe scrise cercetate în prima instanță și în instanța de apel, care coroborează cu declarațiile martorilor menționați supra, și anume: plângerea depusă de Gușan Nadejda, înregistrată în Procuratura raionului Glodeni cu nr. 1p/18-504 din 12 aprilie 2018 (vol.I, f.d.8); plângerea părții vătămate Gușan Nadejda din 12 aprilie 2018 (vol.I, f.d. 10); raportul de expertiză judiciară nr. 201827D0106 din 21 mai 2018 (vol.I, f.d.62-64); informația nr. 01-15/1059 din 24 mai 2018 (vol.I, f.d. 66); fișa de solicitare ajutorului medical pentru pacient nr. 778 din 03 aprilie 2018 (vol.I, f.d.68-70); fișa postului felcerului (asistent medical) al stației AMU Nord substația AMU Glodeni, Nazarciuc Mariana din 26 iunie 2017 (vol.I, f.d.71-81); graficul de lucru al subdiviziunii AMU Nord SAMU Glodeni pentru luna aprilie 2018 (vol.I, f.d. 82-84); răspunsul Ministerului Sănătății la petiția depusă de Gușan Nadejda din 25 mai 2018 (vol.I, f.d.85); raportul de expertiză judiciară nr. 201804X0116 din 03 august 2018 (vol.I, f.d.103-108); ordinul din 30 martie 2009 cu privire la organizarea și funcționarea Serviciului de Asistență

Medicală Urgentă (vol.I, f.d.110-116); regulamentul din 30 martie 2009, de activitate al Substației Asistență Medicală Urgentă (vol.I, f.d.117-124); fișa de post al felcerului superior din cadrul Substației Asistență Urgentă (vol.I, f.d.132-137); responsabilitățile felcerului superior din cadrul Substației Asistență Urgentă (vol.I, f.d.141-147); tabelul de evidență a timpului de muncă IMSP Centru Național de Asistență Urgentă Prespitalicească Substația AMU Glodeni, pentru luna aprilie 2018, de lucru a subdiviziunii AMU Nord SAMU Glodeni pentru luna aprilie 2018 (vol.I, f.d.164-167); procesul-verbal din 21 decembrie 2018 de examinare a unui CD DVD de model „Datex” cu înregistrarea audio a apelului telefonic către serviciul (903) (vol.I, f.d.191-192); regulamentul de activitate de felceri (asistenți medicali) din 30 martie 2009, din cadrul secției de activitate al SAMU (vol.II, f.d.1-20); lista persoanelor deservite de echipa SAMU Glodeni din data de 03 aprilie 2018 (vol.II, f.d.122-123).

Prin urmare, instanța de apel a apreciat ca fiind plauzibilă motivarea primei instanțe expusă în sentință, referitor la chestiunile esențiale privind constatarea și elucidarea elementelor componente ale infracțiunii prevăzute de art. 213 lit. b) Cod penal, a încasării cheltuielilor judiciare și cuantumului prejudiciului moral și material, astfel preluând motivele primei instanțe în acest sens și totodată precizând că probele cercetate în instanța de judecată, au fost administrate cu respectarea dispozițiilor Codului de procedură penală.

În acest context, instanța de apel a apreciat ca fiind formal argumentul părții apărării potrivit căruia inculpata nu era obligată și nu era în competența acesteia, să întreprindă măsuri de asistență medicală asupra minorei, reținând instanța în acest sens declarațiile martorului Adam Liudmila, care a comunicat că *„...acțiunile de resuscitare trebuiau să fie întreprinse pe loc, în stare critică a copilului trebuia să cheme altă brigadă de salvare și în acest timp trebuia să facă masaj cardiac, comprese toracale...”,* declarațiile expertului Tighineanu Sergiu, care a declarat că *„...venind la fața locului, de către felcer a fost constatată starea gravă a copilului, care având această diagnoză a trebuit să acționeze întru combaterea edemului cerebral. Aceste măsuri prevăd: cateterizarea unei vene centrale cu administrarea preparatelor necesare, gliucorticoide și deuretice, paralel cu aceste acțiuni, urma să informeze despre pacientul grav cu chemarea pediaterului reanimatolog și după stabilizarea pacientului acesta trebuia să fie transportat în spital...”,* precum și înscrisurile cercetate în ședința de judecată, și anume: raportul de expertiză judiciară nr.201804X0116 din 03 august 2018; raportul de expertiză judiciară nr.201827D0106 din 21 mai 2018; fișa postului felcerului (asistent medical) al stației AMU Nord substația AMU Glodeni, Nazarciuc Mariana din 26 iunie 2017; fișa de post al felcerului superior din cadrul Substanței Asistență Urgentă din RM.

Subsidiar, instanța de apel a respins și argumentele apărării privind neaprecierea de către prima instanță a pct. 8) din raportul de expertiză judiciară nr. 201827D0106 din 21 mai 2018, în contextul în care acțiunile de resuscitare nu au fost întreprinse pe loc de către asistentul medical, care avea această atribuție,

fapt demonstrat prin ansamblu probelor cercetate, or, selectarea doar a anumitor puncte separat, este inadmisibilă.

La fel, instanța de apel a respins argumentele apărării cu privire la aprecierea critică de către prima instanța a declarațiilor martorului Prisacari Igor, menționând în acest sens că însăși martorul a declarat că „...conform protocoalelor de standardizare națională, reieșind din diagnoza meningoencefalită virală și edemului cerebral, copilul urma să fie cateterizat periferic, administrându-i oxigen, să-i fie introduse fluide și transportat la spital...”.

Cu referire la argumentele părții apărării privind încălcarea de către organul de urmărire penală a prevederilor art. 63 alin. (7) Cod de procedură penală, instanța de apel a menționat că Nazarciuc Mariana fiind audiată la data de 26 aprilie 2018 (f.d.25, vol.I), precum și la data de 30 mai 2018, în calitate de martor (f.d.87, vol.I) aceasta nu avea calitate de bănuț. Or, Nazarciuc Mariana a fost recunoscută în calitate de bănuț la data 21 decembrie 2018, în baza ordonanței de recunoaștere în calitate de bănuț. Mai mult, declarațiile inculpatei date în calitate de martor (f.d.25, 87, vol.I), nu sunt probe incluse în rechizitoriu și nu au fost supuse cercetării judecătorești, acestea nefiind reținute în sentința contestată.

Referitor la pedeapsa aplicată inculpatei, instanța de apel a precizat că aceasta este una echitabilă în raport cu fapta săvârșită și în corespundere cu prevederile legale, iar prima instanță a acordat deplină eficiență prevederilor art. 61 și 75 Cod penal, ținând cont de gravitatea faptei și urmările prejudiciabile survenite, caracterul infrațional și persoana vinovată, care a săvârșit pentru prima dată o infracțiune din imprudență, se caracterizează pozitiv de la locul de trai, regretă de urmările survenite, declarând că „nu a dorit moartea copilului, considerând că transportarea la spital va fi mai bine pentru copil”.

Astfel, instanța de apel a conchis că prima instanță corect a aplicat în privința inculpatei prevederile art. 90 Cod penal, deoarece personalitatea acesteia creează o situație de încredere în fața instanței, și că poate fi corectată fără a executa real pedeapsa sub formă de închisoare.

6. Avocatul Dulgher Dumitru în numele inculpatei, în temeiul art. 427 alin. (1) pct. 6) și 8) Cod de procedură penală, contestă hotărârea instanței de apel cu recurs ordinar, solicitând casarea acesteia, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care Nazarciuc Mariana, să fie achitată de învinuirea înaintată în baza art. 213 lit. b) Cod penal, din motiv că fapta inculpatei nu întrunește elementele infracțiunii.

În motivarea recursului ordinar, partea apărării reiterează argumentele invocate în cererea de apel, evidențiind aspecte privind administrarea probelor, în special aprecierea concluziilor din raportul de expertiză judiciară nr. 201804X0116 din 03 august 2018.

Suplimentar, menționează că raportul de expertiză nr. 201804X0116 din 03 august 2018, nu este unul clar, fapt confirmat nemijlocit de către expertul Tighineanu Sergiu, care a menționat cu referire la pct. 7) din concluziile expertizei că inacțiunile lucrătorului medical au contribuit la agravarea stării copilului însă nu

este posibil de a se expune cu certitudine dacă este legătură cauzală directă cu survenirea decesului.

De asemenea, evidențiază apărarea că acțiunile asistentului medical de urgență trebuie să corespundă protocoalelor clinice, însă în speță adresarea tardivă a dus la agravarea stării de sănătate a copilului.

7. Procurorul a depus referință la recursul declarat de partea apărării, pledând pentru inadmisibilitatea acestuia ca fiind vădit neîntemeiat.

În opinia procurorului, instanța de apel nu a comis erori de drept în raport cu motivele invocate de recurent, astfel că decizia contestată conține motive clare și legale pe care se întemeiază soluția.

8. Judecând recursul ordinar declarat în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal lărgit concluzionează că acesta urmează a fi admis din considerentele ce succed.

Potrivit art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel doar în cazurile stipulate în acest articol.

Conform art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, instanța de recurs, judecând recursul, admite recursul, casează hotărârea atacată și dispune rejudecarea cauzei de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

De asemenea, instanța de recurs verifică dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârile atacate și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

După cum rezultă din conținutul cererii de recurs declarată în speță, aceasta este bazată pe temeiurile pentru recurs prevăzute la art. 427 alin. (1) pct. 6) și 8) Cod de procedură penală, potrivit cărora, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și apel atunci când 6) *instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel sau hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția ori motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii sau acesta este expus neclar, sau instanța a admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția instanței;* 8) *nu au fost întrunite elementele infracțiunii.*

Analizând textul deciziei contestate prin prisma argumentelor invocate în recurs și temeiurilor de casare nominalizate, Colegiul penal lărgit constată că criticile aduse de către titularul cererii de recurs și-au găsit confirmare în speța dedusă judecării, iar hotărârea instanței de apel urmează a fi desființată.

Verificând materialele cauzei prin prisma argumentelor formulate de recurent, Colegiul penal lărgit constată că instanța de apel, menținând sentința de condamnare a inculpatei Nazarciuc Mariana a comis erori de drept care nu pot fi corectate în instanța de apel, decizia instanței de apel urmând a fi casată cu remiterea cauzei la rejudecare din următoarele considerente.

Potrivit prevederilor art. 394 alin. (1) pct. 1), 2), 5) Cod de procedură penală, partea descriptivă a sentinței de condamnare trebuie să cuprindă descrierea faptei criminale, considerată ca fiind dovedită, probele pe care se întemeiază concluziile instanței de judecată și motivele pentru care instanța a respins alte probe, încadrarea juridică a acțiunilor inculpatului. Conform cu art. 113 alin. (1) Cod penal, se consideră calificare a infracțiunii determinarea și constatarea juridică a corespunderii exacte între semnele faptei prejudiciabile săvârșite și semnele componentei infracțiunii, prevăzute de norma penală.

Colegiul penal lărgit în speță constată că potrivit rechizitoriului, Nazarciuc Mariana se învinuiește de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 213 lit. b) Cod penal – **încălcarea din neglijență de către medic sau de către un alt lucrător medical a regulilor sau metodelor de acordare a asistenței medicale**, dacă aceasta a cauzat decesul pacientului, în următoarele circumstanțe de fapt:

„Nazarciuc Mariana, fiind subiect special, angajată prin transfer conform ordinului de angajare nr. 1-k din 01 octombrie 2003, în calitate de soră medicală de urgență la IMSP Asistența Medicală Urgentă „Nord” Substația AMU Glodeni, nu a respectat normele de comportament profesional, în următoarele circumstanțe:

La data 03 aprilie 2018, ora 13:59, la IMSP Asistența Medicală Urgentă „Nord”, a fost înregistrată solicitarea nr. 778 privind acordarea ajutorului medical minorei Gușan Sofia, a.n. xxxxx, care a fost transmisă la SAMU Glodeni, fiindu-i atribuit clasificatorul „cod roșu”, ce presupune deplasarea echipei de asistență medicală de urgență la locul solicitării, cu stabilirea unui diagnostic prezumtiv, cu aplicarea unui tratament simptomatic sau a măsurilor pentru stabilizarea funcțiilor vitale (indicilor hemodinamicii) și numai după ameliorarea stării bolnavului, ultimul se transportă urgent la spital cu ambulanța (echipa pediatrică de reanimare).

Nazarciuc Mariana, fiind conform graficului de lucru în calitate de asistență medicală al echipei SAMU Glodeni, fiind în virtutea actelor normative în vigoare și fișei de post al felcerului (asistent medical), a recepționat solicitarea dată și în cadrul echipei compuse din infirmiera Ceban Veronica și șoferul Coroban Anatolie, aproximativ la ora 14:02, a sosit la domiciliul lui Gușan Sofia, situat pe str. Mateevici, nr. 3, or. Glodeni.

*La fața locului, Nazarciuc Mariana nu a acționat la starea gravă a lui Gușan Sofia, **nu a respectat prevederile Protocoalelor clinice standardizate pentru stările critice în pediatrie și prevederile Ordinului Ministerului Sănătății al RM nr. 85 din 30 martie 2009**, nu a întreprins măsurile necesare pentru stabilizarea stării pacientului, fiind apreciată la momentul sosirii ca gravă, drept consecință a edemului cerebral presupus, și anume: nu i-a administrat medicamentele necesare în cazuri de edem cerebral, nu a cateterizat una din venele centrale pentru perfuzii necesare și corecția EAB. Dându-și seama că, prin acțiunile sale ar putea surveni decesul minorei Gușan Sofia, dar considerând în mod ușuratic că prin transportarea ultimei la spital, ar putea fi evitată survenirea decesului, a dispus transportarea minorei Gușan Sofia fără să-i fie stabilizată starea generală și fără*

*suport de echipă pediatrică de reanimare, la secția reanimare a IMSP Spitalul Raional Glodeni, **iar ca rezultat**, la ora 14:40, la data de 03 aprilie 2018, **a fost înregistrat decesul lui Gușan Sofia.***

Prima instanță, fără a ține cont de prevederile legale expuse supra, constată în descriptiv fapta așa cum aceasta este indicată în rechizitoriu, omițând de a înfăptui o analiză profundă a învinuirilor aduse inculpatei în scopul constatării juridice a corespunderii exacte între semnele faptei prejudiciabile săvârșite și semnele componentei infracțiunii, prevăzute de norma penală, fără a-și expune considerentele privind încadrarea juridică a acțiunilor inculpatului și fără a da răspuns la toate argumentele privind aceste chestiuni.

În acest sens Colegiul penal lărgit atrage atenția asupra faptului că potrivit practicii judiciare constante latura obiectivă a infracțiunii prevăzută de art. 213 Cod penal, include: 1) fapta prejudiciabilă, care ia forma acțiunii sau inacțiunii de încălcare a regulilor sau metodelor de acordare a asistenței medicale; 2) urmările prejudiciabile care se prezintă, în mod alternativ, ca vătămare gravă a integrității corporale sau a sănătății ori ca decesul victimei; 3) legătura cauzală dintre fapta prejudiciabilă și urmările prejudiciabile.

Totodată instanța de recurs ține să menționeze că acțiunile inculpatei au fost încadrate în baza art. 213 Cod penal, care este o normă de blanchetă, deoarece încălcarea regulilor sau metodelor de acordare a asistenței medicale urmează a fi descrisă și constatată în baza reglementărilor la nivel normativ.

La acest capitol, Colegiul penal lărgit menționează, că prin decizia nr. 44 din 14 mai 2018, pe marginea sesizării nr. 55g/2018 privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi din art. 213 Cod penal, Curtea Constituțională a menționat că sub aspectul necesității reglementării la nivel normativ a regulilor sau a metodelor de acordare a asistenței medicale, în prezent acestea sunt adoptate de către Ministerul Sănătății sub forma protocoalelor instituționale, a ghidurilor, a standardelor medicale și a altor acte de acest tip, care stabilesc în ansamblu standardul de calitate a serviciilor medicale.

Această competență a Ministerului Sănătății este prevăzută de art. 28 din Legea ocrotirii sănătății nr. 411 din 28 martie 1995, care prevede că în practica medicală sunt aplicate și prescrise metodele de profilaxie, diagnostic și tratament, și medicamentele permise de Ministerul Sănătății.

Deși prevederile art. 213 din Codul penal, sancționează neglijența medicală care a condus la vătămarea gravă a integrității corporale sau a sănătății sau la decesul pacientului, acestea nu menționează dacă regulile sau metodele de acordare a asistenței medicale trebuie să fie stabilite printr-un act normativ. Nici prevederile art. 28 din Legea ocrotirii sănătății nu conțin asemenea cerințe. Sub acest aspect, Ministerului Sănătății i s-a acordat o marjă de discreție.

Astfel, Colegiul penal lărgit în jurisprudența sa referitoare la infracțiunile prevăzute de art. 213 Cod penal, a atras atenția asupra faptului că în asemenea cauze instanțele judecătorești urmează să verifice minuțios actul de punere sub

învinuire sub aspectul corespunderii cerințelor legale de claritate și anume dacă acesta conține indicații concrete *asupra regulilor sau metodelor de acordare a asistenței medicale*, în vigoare la momentul săvârșirii faptei, pe care le-ar fi încălcat inculpatul, cu indicarea denumirii lor, de către cine și când au fost adoptate, dispozițiile precise din acestea pe care le-ar fi neglijat inculpatul în raport cu circumstanțele din speță, cât și expertiză judiciară prin care ar fi fost constatate încălcările incriminate, nemijlocit în raport cu regulile sau metodele de acordare a asistenței medicale care urmau a fi legal incriminate inculpatului prin rechizitoriu.

Aspectele evidențiate mai sus prezintă importanță deosebită, deoarece rolul lor este acela de a determina în final încadrarea juridică a faptei imputabilă inculpatului, atât pentru aplicarea corectă a legii penale, cât și pentru modul de desfășurare a judecării acestui dosar, determinând, nu în ultimul rând, concordanța între conținutul legal al infracțiunii și conținutul constitutiv al acesteia.

În jurisprudența sa constantă Curtea Europeană a Drepturilor Omului reamintește cu fiecare ocazie posibilă că echitatea unei proceduri se apreciază în raport cu ansamblul acesteia. Vorbind despre importanța încadrării juridice a unei fapte, Colegiul penal face trimitere la dispozițiile art. 6 § 3 lit. a) din Convenție, care exprimă necesitatea acordării unei atenții deosebite notificării „acuzăției” aduse persoanei deferite judecării.

Principala problemă adusă în discuție pe orice cauză penală se referă la vinovăția sau nevinovăția persoanei deferite judecării în raport cu faptele infracționale imputate acesteia prin rechizitoriu.

În sensul art. 296 Cod de procedură penală, rechizitoriul este actul de sesizare al instanței de judecată, care este compus din două părți: expunerea și dispozitivul. Expunerea cuprinde informații despre fapta și persoana în privința căreia s-a efectuat urmărirea penală, analiza probelor care confirmă fapta și vinovăția învinuitului, argumentele invocate de învinuit în apărarea sa și rezultatele verificării acestor argumente, circumstanțele care atenuază sau agravează răspunderea învinuitului, precum și temeiurile pentru liberarea de răspundere penală conform prevederilor art. 53 din Codul penal dacă se constată asemenea temeiuri. Dispozitivul cuprinde date cu privire la persoana învinuitului și formularea învinuirii care i se incriminează cu încadrarea juridică a acțiunilor lui și mențiunea despre trimiterea dosarului în instanța judecătorească competentă.

Colegiul penal lărgit reiterează că prin „încadrarea juridică” a acțiunilor inculpatului se are în vedere determinarea și constatarea juridică a corespunderii exacte între semnele faptei prejudiciabile săvârșite și semnele componenței infracțiunii, prevăzute de norma penală, după cum se menționează în art. 113 din Codul penal.

Componența de infracțiune constituie un tot întreg, format din patru semne corespunzătoare celor patru elemente ale componenței de infracțiune – obiectul și latura obiectivă, subiectul și latura subiectivă. Semnul componenței de infracțiune reprezintă o însușire, o proprietate generală a componenței de infracțiune, de ordin

obiectiv sau subiectiv, prezentă în cadrul fiecărei infracțiuni de o anumită categorie ce are importanță juridică la calificarea faptei drept o infracțiune concretă.

Articolul 6 § 3 lit. a) din Convenția Europeană îi recunoaște acuzatului dreptul de a fi informat cu privire la încadrarea juridică a faptelor, dar și cu privire la cauza acuzației, adică privitor la expunerea detaliată a faptelor materiale pentru care este acuzat și pe care se bazează acuzația (cauza Pelissier și Sassi contra Franței nr. 2544/94 pct. 52-54, CEDO 1999-II). Sfera de aplicare a acestei dispoziții trebuie apreciată, în special, în lumina celui mai general drept la un proces echitabil garantat de art. 6 § 1 din Convenție.

În materia penală, *o informare precisă și completă cu privire la acuzațiile aduse unei persoane constituie o condiție esențială a echității procedurii*. Dreptul de a fi informat cu privire la natura și cauza acuzației trebuie analizat în lumina dreptului inculpatului de a-și pregăti o apărare eficientă pentru a răspunde coerent, prompt și adecvat acuzației înaintate.

Fiind investită cu judecarea cauzei în fond, prima instanță a conchis asupra vinovăției inculpatei Nazarciuc Mariana, dispunând condamnarea acesteia în baza art. 213 lit. b) Cod penal, și stabilindu-i o pedeapsă sub formă de închisoare pe un termen de 1 an, cu privarea de dreptul de a ocupa funcția de soră medicală de urgență pe un termen de 2 ani, cu suspendarea condiționată a executării pedepsei stabilite, pentru un termen de probațiune de 2 ani, fără a ține cont de prevederile art. 384-397 Cod de procedură penală, soluție care a fost menținută și de către instanța de apel.

Se consideră că fondul cauzei nu a fost rezolvat când în considerentele hotărârii primei instanțe nu este indica, dacă există sau nu fapta imputată, dacă inculpatul este sau nu vinovat, dacă există circumstanțe care atenuază ori agravează răspunderea inculpatului, dacă trebuie ori nu admisă acțiunea civilă ș.a. Fondul cauzei se va considera nerezolvat ori de câte ori prima instanță nu a examinat și nu s-a pronunțat asupra chestiunilor de fond ale procesului, vizând problema vinovăției, a răspunderii penale sau civile ori a nevinovăției lui în comiterea infracțiunii imputate.

Potrivit practicii judiciare, una din condițiile adoptării unei sentințe legale este corespunderea părții descriptive a ei cu circumstanțele constatate în ședința de judecată. La întocmirea ei, instanța trebuie să îndeplinească cerințele art. 394 Cod de procedură penală și să soluționeze toate chestiunile prevăzute în art. 385 Cod de procedură penală, în aceeași consecutivitate.

Prin urmare, instanța de recurs constată, că aceste prevederi legale, deși sunt obligatorii, nu au fost respectate pe deplin la judecarea cauzei în instanțele de fond, or, prima instanță nu a înlăturat contradicțiile din învinuire și le-a repetat în descriptivul sentinței.

Astfel, din conținutul sentinței, rezultă că prima instanță a concluzionat asupra vinovăției inculpatei Nazarciuc Mariana, în săvârșirea infracțiunii prevăzută de

art. 213 lit. b) Cod penal – încălcarea din neglijență a regulilor și metodelor de acordare a asistenței medicale, care a cauzat decesul pacientului, și constatând că:

„Nazarciuc Mariana, fiind angajată prin transfer conform ordinului de angajare nr. 1-k din 01 octombrie 2003, în calitate de soră medicală de urgență la IMSP Asistența Medicală Urgentă „Nord” Substația AMU Glodeni, în urma solicitării nr. 778 din 03 aprilie 2018, ora 13:59,....., după stabilirea în fișa de solicitare a stării grave a pacientei minore Sofia Gușan, drept consecință a edemului cerebral presupus, Nazarciuc Mariana exercetând atribuțiile felcerului în lipsa unui medic, având responsabilități și obligații conform pct. 3.2 Fișei postului felcerului (asistent medical) al stației AMU Nord substația AMU Glodeni, Nazarciuc Mariana, din 26 iunie 2017,....., nu a respectat prevederile Protocolelor clinice standardizate pentru stările critice în pediatrie și prevederile Ordinului Ministerului Sănătății al RM nr. 85 din 30 martie 2009, nu a întreprins măsurile necesare pentru stabilizarea stării pacientului, și anume: nu i-a administrat minorei Gușan Sofia medicamentele necesare în cazuri de edem cerebral, nu a cateterizat una din venele centrale pentru perfuzii necesare și corecția EAB”, a depășit limitele învinuirii formulate, or, în actul de învinuire nu sunt incriminate inculpatei Nazarciuc Mariana, calificativele care se referă la nerespectarea obligațiilor profesionale.

Pe lângă aceasta, deși prima instanță constată că Nazarciuc Mariana exercita atribuțiile felcerului în lipsa unui medic, aceasta nu a verificat care sunt responsabilitățile și obligațiile felcerului, consacrate sau ce derivă dintr-o lege sau dintr-un act normativ subordonat legii și care au fost încălcate de către inculpată în speță întrucât fișele de post nu pot fi invocate pentru a fundamenta încălcarea din neglijență a regulilor și metodelor de acordate a asistenței medicale. Or, fișele de post sunt o anexă a actului de numire în funcție și nu se integrează în sistemul legislației.

Așadar, Colegiul penal lărgit conchide că prima instanță nu a judecat fondul cauzei în conformitate cu rigorile prevăzute de lege și a adoptat o hotărâre care nu cuprinde motive legale pe care se întemeiază soluția.

Totodată, verificând decizia instanței de apel în raport cu argumentele recursului ordinar, Colegiul penal lărgit reține că nici această hotărâre nu corespunde prevederilor legii procesuale, și în consecință urmează a fi casată, cu remiterea cauzei pentru o nouă rejudecare în aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

În acest context instanța de recurs menționează, că conform art. 414 Cod de procedură penală, instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate pe baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din dosar și oricăror probe noi prezentate instanței de apel sau cercetează suplimentar probele administrate de prima instanță. Instanța de apel poate da o nouă apreciere probelor din dosar.

Instanța de apel, este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel. Chestiunile de fapt asupra cărora s-a pronunțat sau trebuia să se pronunțe prima instanță și care prin apel se transmit instanței de apel sunt: dacă fapta reținută ori numai imputată s-a săvârșit ori nu, dacă fapta a fost săvârșită de inculpat și în ce împrejurări s-a comis, dacă probele corect au fost apreciate prin prisma cumulului de probe anexate și administrate la dosar în conformitate cu art. 101 Cod de procedură penală.

La chestiunile de drept se referă cele ce țin de următoarele: dacă fapta întrunește elementele infracțiunii, dacă infracțiunea a fost corect calificată, dacă pedeapsa a fost individualizată și aplicată just, dacă normele de drept procesual, penal sau administrativ au fost corect aplicate, hotărârea adoptată urmând să conțină răspuns la toate motivele invocate.

Colegiul penal lărgit notează, că hotărârile pronunțate de instanțele de fond trebuie să fie motivate atât în fapt, cât și în drept, în corespundere cu prevederile legislației în vigoare, pentru a permite instanței superioare de a verifica corespunderea hotărârii pronunțate cu legea. Necesită a se avea în vedere că nu numai nemotivarea hotărârii, dar și motivarea insuficientă sau motivarea în termeni generali, vagi, reprezintă motiv de casare. Nemotivarea ca o omisiune esențială apare astfel ca un viciu de procedură.

Astfel, instanța de recurs precizează că instanța de apel nu a reacționat în modul prevăzut de lege asupra erorilor de drept comise de prima instanță, nominalizate supra, repetându-le întocmai, nu a desființat sentința și nu a rejudecat cauza potrivit regulilor generale pentru examinarea cauzelor în primă instanță, menținând o sentință nemotivată și neîntemeiată legal.

De altfel, Colegiul penal lărgit remarcă că instanța de apel, enumerând probele aduse de către acuzatorul de stat în susținerea învinuirii, printr-o frază de ordin general conchide că acestea confirmă vinovăția inculpatei Nazarciuc Mariana, în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 213 lit. b) Cod penal, însă nu le-a apreciat prin coroborare și nu a supus analizei concluziile raportului de expertiză judiciară nr. 201804X0116 din 03 august 2018, și anume că *„Decisiv în cauza decesului minorei Gușan Sofia, a fost adresarea tardivă după ajutor medical, de care minora a avut nevoie cu 2 zile înainte de 03 aprilie 2018”*, astfel omițând să răspundă argumentelor avansate de partea apărării în apelul depus și indicate repetat în recursul depus.

În aceeași ordine de idei, instanța de recurs constată și faptul, că deși instanța de apel a descris în decizie probele administrate la materialele cauzei penale, totuși soluția adoptată de către instanța de apel nu rezultă din aprecierea acestor probe separat și în coroborare cu celelalte probe aduse în sprijinul învinuirii în conformitate cu prevederile art. 101 Cod de procedură penală, fiind înfăptuită o apreciere formală de ordin general a circumstanțelor cauzei penale.

Potrivit rigorilor impuse de prevederile art. 414, 417 Cod de procedură penală, în partea descriptivă a deciziei instanța de apel urma să desfășoare analiza

probelor pe care s-a bazat la adoptarea deciziei, cu indicarea motivelor care au stat la baza pronunțării unei asemenea soluții și din care considerente ele urmează a fi reapreciate, admise ori respinse ca probe.

Colegiul penal lărgit, reținând prevederile art. 100 alin. (4), 101 alin. (1)-(4) Cod de procedură penală, remarcă că verificarea probelor este o activitate a instanței privind constatarea veridicității probei sub aspectul corespunderii datelor de fapt pe care le conține proba cu realitatea obiectivă. Verificarea constă în analiza probelor administrate, coroborarea lor cu alte probe, verificarea sursei de proveniență a probelor.

Verificarea probelor poate avea loc doar prin aplicarea procedeele probatorii prevăzute de cod și se efectuează la toate fazele procesului penal.

Sunt supuse verificării atât datele de fapt, cât și mijloacele de probă din care au fost obținute. Probele se verifică atât prin efectuarea acțiunilor procesuale prevăzute de Codul de procedură penală, cât și printr-o analiză logică a conținutului probei, a coroborării lor. Într-o hotărâre este necesar nu numai de a enumera probele, dar și de a expune esența acestor și legătura lor cu conținutul altor probe care în ansamblu confirmă sau infirmă o circumstanță pe cauză, de a argumenta de ce unele probe sunt admise, iar altele respinse.

Astfel, instanța de recurs menționează că aprecierea probelor este unul din cele mai importante momente ale procesului penal, deoarece întregul volum de muncă depusă de către organele de urmărire penală, de instanțele judecătorești, cât și de părțile din proces, se finalizează prin soluția ce va fi dată în urma acestei activități.

Instanțelor de judecată le revine sarcina de a aprecia probele în baza legii. Exigențele dreptului la un proces echitabil impun ca aprecierea probelor să nu fie arbitrară sau nerezonabilă în mod evident. În caz contrar, se încalcă articolul 6 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului (*a se vedea De Tommaso v. Italia [MC], 23 februarie 2017, § 170, și Hodžić v. Croația, 4 aprilie 2019, § 58; Makeyan și alții v. Armenia, 5 decembrie 2019, § 47*).

Mai mult, Colegiul penal lărgit atestă că instanța de apel, nu s-a expus nici asupra argumentelor din apelul părții apărării referitor la *legătura de cauzalitate dintre acțiunile inculpatei Nazarciuc Mariana și survenirea decesului copilului minor*, argumente care, de fapt, țin de soluționarea fondului apelului, iar neexpunerea asupra acestora reprezintă neexaminarea fondului apelului de către instanța de apel.

Motivarea insuficientă efectuată de instanța de apel, se apreciază ca un viciu de judecată care afectează hotărârea adoptată și reprezintă temei legal de a casa decizia atacată și a dispune rejudecarea cauzei în instanța de apel.

La același segment, Colegiul penal lărgit amintește, că potrivit jurisprudenței constante a Curții Europene a Drepturilor Omului, în primul rând, rolul instanțelor judecătorești naționale este să decidă asupra admisibilității probelor, precum și asupra relevanței și ponderii acestora pentru pronunțarea deciziei judecătorești.

Însă, având în vedere circumstanțele descrise, instanța de recurs conchide că decizia instanței de apel nu corespunde întru totul prevederilor legii procesuale, și în consecință urmează a fi casată, cu remiterea cauzei pentru o nouă rejudecare în aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

La rejudecarea cauzei instanța de apel urmează să se conducă de prevederile art. 436 Cod de procedură penală, care prevăd procedura de rejudecare și limitele acesteia, să țină seama de împrejurările expuse, care au servit temei de casare a soluției adoptate și, cu respectarea prevederilor art. 414 Cod de procedură penală, să verifice legalitatea și temeinicia sentinței atacate, să cerceteze amănunțit aspectele învinuirii înaintate, inclusiv sun aspectul întrunirii elementelor infracțiunii incriminate, să verifice minuțios probele administrate în speță și în dependență de datele obținute, să pronunțe o hotărâre legală, întemeiată și motivată, care să corespundă prevederilor art. 417 Cod de procedură penală.

9. În conformitate cu art. 434, 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție.

DECIDE :

Admite recursul ordinar declarat de către avocatul Dulgher Dumitru în numele inculpatei Nazarciuc Mariana, casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 05 octombrie 2021, în cauza penală în privința lui **Nazarciuc Mariana xxxxx** și dispune rejudecarea cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Decizia nu este susceptibilă de a fi atacată.

Decizia motivată pronunțată la **17 iunie 2022.**

Președinte

Toma Nadejda

Judecători

Diaconu Iurie

Catan Liliana

Guzun Ion

Boico Victor